

สรุปผลการลงพื้นที่ขับเคลื่อน

“โครงการส่งเสริมบทบาทวุฒิสภาในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

ครั้งที่ 2/2554 วันที่ 4 – 6 สิงหาคม 2554

“โครงการประยุกต์ใช้แนวคิดการเรียนการสอนแบบใหม่ โดยใช้ทฤษฎี Constructionism”

จังหวัดลำปาง

.....

1. ความเป็นมา

สำนักยุทธศาสตร์ด้านนโยบายสาธารณะ (สนส.) ได้ดำเนินโครงการขับเคลื่อนและขยายผลปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติโดยภาคประชาชน เอกชน รัฐ และองค์กรต่างๆ โดยใช้กลไกการปฏิบัติงานของวุฒิสภาในการส่งเสริม ซึ่งในปี พ.ศ. 2554 สนส.ได้ดำเนินการตามโครงการฯครั้งที่ 1/2554 ณ จังหวัดลำปาง เมื่อวันที่ 6 – 8 กรกฎาคม 2554 โดยวุฒิสภาจังหวัดลำปาง ได้มีลักษณะการทำงานที่เป็นการรวมกลุ่มขนาดเล็ก จำนวน 4 – 5 คน เน้นสร้างการเรียนรู้ให้กับเด็กและเยาวชนในพื้นที่จังหวัดลำปาง ให้สามารถคิดและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองตามทฤษฎี Constructionism

2. การดำเนินงานของวุฒิสภาจังหวัดลำปาง โดยใช้ทฤษฎี Constructionism

2.1 ทฤษฎี Constructionism เป็นเครื่องมือในการสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนสามารถคิด วิเคราะห์และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้ภายใต้แนวคิด Child Center การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ให้ผู้เรียนมีอิสระในการคิดและกำหนดประเด็นในการเรียนการสอนด้วยตนเอง ที่เรียกว่า “การสร้างสรรค์ด้วยปัญญา”

2.2 การขับเคลื่อนทฤษฎี Constructionism ลงสู่โรงเรียนในพื้นที่เป้าหมาย

2.2.1 การสร้างเครือข่ายในการทำงาน วุฒิสภาจังหวัดลำปางได้ดำเนินการร่วมกับเครือข่ายการพัฒนาในพื้นที่ที่หลากหลาย เช่น นายกเทศมนตรีเทศบาลนครลำปาง มูลนิธิไทยคม สถาบันปิโตรเลียม (ปตท.) บริษัทปูนซีเมนต์ไทย(ลำปาง) และอาจารย์จากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่เข้ามาช่วยสนับสนุนองค์ความรู้และกระบวนการเรียนรู้ตามทฤษฎีคอนสตรัคชันนิสซึม นอกจากนี้วุฒิสภาจังหวัดลำปางยังเป็นวิทยากร และพี่เลี้ยงให้กับวิทยาลัยเทคนิคมาตาบุตร จังหวัดระยองในการนำทฤษฎีคอนสตรัคชันนิสซึมไปประยุกต์ใช้

2.2.2 กระบวนการในการขับเคลื่อนของวุฒิสภาฯ หลังจากการคัดเลือกโรงเรียนเป้าหมายซึ่งแต่ละโรงเรียนมีความต้องการที่จะเปลี่ยนวิธีการเรียนการสอนจากการเน้นการถ่ายทอดองค์ความรู้จากครูสู่ผู้เรียน มาเป็นการสร้างองค์ความรู้ด้วยตัวผู้เรียนเอง วุฒิสภาฯจึงเริ่มจัดอบรม ครั้งที่ 1 โดยให้ครูผู้สนใจเข้าอบรมครั้งละ 4

- 5 คน เพื่อพัฒนาให้ผู้เข้าอบรมสามารถเป็น Facilitator ที่สามารถเผยแพร่และสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้ การอบรมเริ่มโดยการกระตุ้นให้เกิดการคิดที่จะสร้างเรื่องราวต่างๆให้เป็นของตนเอง และนำมาเล่าให้ผู้เข้าอบรมคนอื่นๆฟัง ซึ่งมีการใช้โปรแกรม MicroWorlds มาเป็นส่วนช่วยในการฝึกอบรมครั้งที่ 1 ต่อมาเป็นการอบรมครั้งที่ 2 ที่ใช้ศิลปะเป็นสื่อในการฝึกอบรม เน้นให้ผู้เข้าอบรมคิดวางแผนหาข้อมูล ลงมือทำ และวิเคราะห์ประเมินผล (Think - Make - Reflect) หลังจากการอบรมทั้ง 2 ครั้ง ได้มีการให้ครูที่ผ่านการอบรมไปศึกษาดูงานเป็นเวลา 6 เดือน ที่โรงเรียนตรุณสิกขาลัย ซึ่งเป็นโรงเรียนต้นแบบที่นำทฤษฎีคอนสตรัคชันนิสซึมไปใช้ และกลับมาแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ที่ได้เรียนรู้จากการศึกษาดูงาน เมื่อผู้ผ่านกระบวนการฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจในทฤษฎีคอนสตรัคชันนิสซึมมากขึ้นแล้ว จึงมีการนำเอาความรู้ที่ได้บรรจุเข้าไปสู่การเรียนการสอนของโรงเรียนตนเอง โดยให้ครูที่สมัครใจนำไปในกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 วิชา

2.2.3 การจัดการเรียนการสอนภายใต้ทฤษฎี Constructionism การเรียนการสอนจะเน้นไปที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเริ่มจากการให้นักเรียนกำหนดประเด็นที่จะเรียนในแต่ละวิชา และผ่านการลงมติดจากนักเรียน ซึ่งประเด็นที่ได้มักเป็นเรื่องใกล้ตัว เช่น เรื่องอาหารการกิน เมื่อได้ลงมติดเลือกประเด็นแล้ว ครูและนักเรียน จะร่วมกันวางแผนการเรียน โดยการใช้ Mind Map เป็นเครื่องมือในการระดมความเห็น และนำไปแจ้งให้ผู้ปกครองรับทราบกับทางโรงเรียนได้เปลี่ยนวิธีการเรียนการสอนใหม่ หลังจากนั้นเป็นการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติด้วยการสัมผัสของจริง ตามประเด็นการเรียนรู้ เช่น ประเด็นเรื่องอาหารการกิน นักเรียนและครู จะลงไปศึกษาการขายอาหาร ตลอดจนการปรุงอาหารที่ตลาดใกล้กับโรงเรียน แล้วกลับมาแลกเปลี่ยนกันว่าได้เรียนรู้เรื่องอะไรมาบ้าง รวมทั้งอาจมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันระหว่างห้องเรียนด้วย ส่วนครูผู้สอนมีการทำงานแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เมื่อสอนไปได้ระยะเวลาหนึ่งก็จะมาแลกเปลี่ยนกันโดยการพูดถึงตนเองว่าได้เรียนรู้หรือเข้าร่วมกระบวนการอย่างไรบ้าง เป็นการนิเทศ์ตนเอง เมื่อเสร็จสิ้นกระบวนการเรียนรู้ ครูผู้สอนจะสรุปรายงานส่งให้ผู้ปกครองได้รับทราบผลการเรียนการสอนแบบใหม่ และนำผลงานของนักเรียนไปจัดนิทรรศการ เพื่อรวบรวมผลการดำเนินงานในแต่ละช่วงชั้น

2.2.4 โรงเรียนและองค์กรที่นำเอาทฤษฎี Constructionism ไปใช้

1) โรงเรียนเทศบาล 4 (บ้านเชียงราย) ต.สวนดอก อ.เมือง จ.ลำปาง นำเอากระบวนการตามทฤษฎีคอนสตรัคชันนิสซึมไปใช้ได้ 4-5 ปี สามารถสร้างนักเรียนที่มีภาวะผู้นำได้มากมาย และสร้างโครงการการเรียนรู้ได้ในหลากหลายสาขา เช่น การเข้าร่วมชุดค้นทางโบราณคดีกับกรมศิลปากร การสร้างหุ่นยนต์ที่ใช้องค์ความรู้ในสาขาวิชาฟิสิกส์ เป็นต้น

2) โรงเรียนบ้านนาคู่ ต.วังเงิน อ.แม่ทะ จ.ลำปาง เป็นโรงเรียนขนาดเล็กมีนักเรียนประมาณ 34 คนนำเอาทฤษฎีคอนสตรัคชันนิสซึมไปใช้เป็นระยะเวลาประมาณ 2 ปี ทำให้นักเรียนมีความกล้าแสดงออก ให้ความสนใจในการเล่นดนตรีไทยมากขึ้น

3) โรงเรียนบ้านนาบง ต.ดอนไฟ อ.แม่ทะ จ.ลำปาง เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก มีนักเรียนประมาณ 32 คน นำเอาทฤษฎีคอนสตรัคชันนิสซึมไปใช้เป็นระยะเวลาประมาณ 2 ปี ทำให้นักเรียนมีความสามารถในการคิดและสร้างองค์ความรู้ผ่านการทำโครงการต่างๆและลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ทั้งโครงการมะม่วงแผ่น โครงการทำสา쿠 โครงการข้าวแคบ และโครงการเพาะเห็ดฟาง การสร้างการเรียนรู้ดังกล่าวยังส่งผลให้ โรงเรียนบ้านนาบงมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เพิ่มขึ้น

4) วิทยาลัยเทคนิคมาตาพุด จ.ระยอง สร้างการเรียนการสอนแบบใหม่และทำให้นักเรียนที่สำเร็จการศึกษามีคุณภาพมากขึ้น จากการสัมภาษณ์นักเรียนที่ผ่านกระบวนการคอนสตรัคชันนิสซึมในรุ่นแรก และจบการศึกษาในระดับปวส. ทำให้ทราบว่าในปัจจุบันมีรายรับจากเงินเดือนประจำรวมกับค่าตอบแทนอื่นๆประมาณ 30,000 บาท/เดือน เนื่องจากมีความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน สามารถทำงานได้หลายอย่างในเวลาเดียวกัน จึงทำให้เกิดการสร้าง Productivity ได้มากกว่าผู้อื่น

5) C - Distribution ของบริษัทปูนซีเมนต์ไทย ได้นำเอาทฤษฎีคอนสตรัคชันนิสซึมไปใช้ โดยให้พนักงานขายกลุ่มหนึ่งเข้าฝึกอบรม ทำให้ออดขายของพนักงานที่เข้าฝึกอบรมเพิ่มขึ้นร้อยละ 25

3. ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาประเทศของวุฒิสภาจังหวัดลำปาง

3.1 **เพิ่มอัตราครูในโรงเรียนอาชีวะ** เนื่องจากครูอาชีวะจะต้องให้การดูแลนักเรียนในวัยรุ่นซึ่งเป็นวัยที่จะออกนอกกลุ่มนอกรทางได้ง่าย หากนักเรียนอาชีวะได้รับการดูแลที่ไม่ทั่วถึง จะเกิดปัญหาตามมามากมาย ทั้งยาเสพติด การพนัน และการทะเลาะวิวาท จึงควรมีการเพิ่มอัตราครูในโรงเรียนอาชีวะ เพื่อให้มีการดูแลนักเรียนได้อย่างทั่วถึง

3.2 **การสร้างศูนย์วิทยาศาสตร์ชุมชน** ในปัจจุบันองค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์มีความจำเป็นในการประกอบอาชีพของคนในชุมชน แต่การเข้าถึงองค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ของชุมชนทำได้ยากและมีต้นทุนสูง เพื่อให้เกิดการพัฒนาอาชีพ และมีการยกระดับคุณภาพชีวิต จึงมีความจำเป็นที่จะจัดตั้งศูนย์วิทยาศาสตร์ชุมชนขึ้นในทุกๆชุมชน เพื่อให้คนในชุมชนสามารถเข้าถึงองค์ความรู้ได้ง่ายและมีต้นทุนต่ำ

4. ข้อเสนอแนะ

4.1 การทำงานของวุฒิสภาจังหวัดลำปาง เป็นการนำความรู้ความเชี่ยวชาญเดิมทางด้านการศึกษาของตนเองมาดำเนินการให้เกิดประโยชน์ หากมีการนำองค์ความรู้ดังกล่าวไปแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับวุฒิสภากลุ่มการศึกษา หรือวุฒิสภาในจังหวัดอื่นๆที่มีการขับเคลื่อนในประเด็นทางด้านการศึกษา จะเป็นประโยชน์อย่างมาก ทั้งในเรื่องการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ทางด้านการพัฒนาการศึกษา แนวทางการดำเนินงานและการสร้างเครือข่ายการพัฒนาในพื้นที่

4.2 ทฤษฎีคอนสตรัคชันนิสซึม เป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนาการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และสอนให้เด็กคิด วิเคราะห์ด้วยตนเองซึ่งเป็นการกระตุ้นให้ทั้งผู้เรียนและผู้สอนมีการสร้างองค์ความรู้ร่วมกัน

อย่างเป็นระบบ หากมีการขยายผลไปในชุมชนหรือโรงเรียนที่มีความสนใจ จะทำให้เกิดการพัฒนาการเรียนการสอนของประเทศไทยในภาพรวมได้

.....